

AZ ADÓZÓI MINŐSÍTÉSSEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

2020

MIRŐL OLVASHAT EBBEN A TÁJÉKOZTATÓ FÜZETBEN?

1. MI AZ ADÓZÓI MINŐSÍTÉS CÉLJA?.....	2
2. MILYEN EREDMÉNYE LEHET A MINŐSÍTÉSNEK?.....	2
3. KIT MINŐSÍT A NAV?	2
4. MI A MINŐSÍTÉS MENETE?	2
5. MIK A MEGBÍZHATÓSÁG FELTÉTELEI?	3
6. A MEGBÍZHATÓSÁGI FELTÉTELEK RÉSZLETEI	4
7. MIK A KOCKÁZATOS MINŐSÍTÉS FELTÉTELEI?	6
8. A KOCKÁZATOS MINŐSÍTÉS IDŐTARTAMA	7
9. ÉRTESÍTÉS A MINŐSÍTÉS EREDMÉNYÉRŐL	7
10. LEHET A MINŐSÍTÉSSEL SZEMBEN KIFOGÁSSAL ÉLNI?	8
11. MINŐSÍTÉS JOGUTÓDLÁSKOR	8
12. A MINŐSÍTÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ JOGKÖVETKEZMÉNYEK	8
13. MIK A MEGBÍZHATÓ MINŐSÍTÉS ELŐNYEI?	9
14. MIK A KOCKÁZATOS MINŐSÍTÉS HÁTRÁNYAI?	10
15. AZ ELTÉRŐ MINŐSÍTÉSEK „ÜTKÖZÉSE” A BÍRSÁG KISZABÁSAKOR	11
16. MEGBÍZHATÓ ADÓZÓK KÖZZÉTÉTELE	11
17. AZ ADÓZÓI MINŐSÍTÉSSEL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK:.....	12

1. Mi az adózói minősítés célja?

Az adózói minősítés célja, hogy **az adókötelezettségeiket önként és határidőben teljesítő adózók** bizonyos, törvényben rögzített **előnyöket élvezzenek a nem jogkövető** – így szigorúbb megítélés alá eső – **adózókkal szemben**. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) negyedévenként vizsgálja, hogy a cégjegyzékbe bejegyzett adózók, az áfaregisztrált, valamint a csoportos adóalanyok megfelelnek-e a megbízható adózókra, illetve a kockázatos adózókra vonatkozó feltételeknek. Az adózói minősítés szabályait az adózás rendjéről szóló törvény¹ tartalmazza.

2. Milyen eredménye lehet a minősítésnek?

A vizsgálat eredményeként az adózók **megbízható** vagy **kockázatos** minősítést kapnak. Az egyik kategóriába sem sorolható adózókra az **általános eljárási szabályok** vonatkoznak.

3. Kit minősít a NAV?

A minősítés a NAV alábbi ügyfeleire terjed ki:

- cégjegyzékbe bejegyzett adózók,
- áfaregisztrált adóalanyok,
- csoportos adóalanyok.

A cégjegyzékbe bejegyzett adózó a cégnyilvántartásba történő jogerős bejegyzéssel jött létre és a minősítés időpontjában is szerepel a nyilvántartásban.

Az **áfaregisztrált** adóalany belföldön gazdasági célú letelepedéssel, lakóhellyel vagy állandó tartózkodási hellyel nem rendelkezik, belföldön áfaköteles tevékenységet folytat, amely után adófizetésre kötelezett².

A **csoportos adóalanyok** olyan adózók, amelyek belföldi gazdasági célú letelepedési hellyel, ennek hiányában lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek, és amelyek együttesen kapcsolt vállalkozások.³

4. Mi a minősítés menete?⁴

A minősítési kritériumok vizsgálatakor a NAV

- a saját hatósági döntéseit, eljárásait, például
 - adókülönbözet megállapítása,
 - végrehajtás indítása,
 - mulasztási bírság kiszabása,
 - adószám törlése,

¹ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (továbbiakban Art.).

² Art. 7. § 8. pontja

³ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban Áfa tv.) 8. § (1)

⁴ Art. 150. §

- illetve a Cégbíróságtól elektronikusan érkezett adatokat, például
 - a cég működésének kezdete,
 - csődeljárás,
 - végelszámolás,
 - felszámolás,
 - kényszertörlesztés kezdete és vége

veszi alapul.

- A minősítés **negyedévenként** történik.
- A minősítés alapjául szolgáló feltételeket **a NAV a negyedév utolsó napján fennálló aktuális adatok alapján vizsgálja**. Fontos ugyanakkor, hogy a megbízható adózói minősítéshez a feltételek többségét **több évre visszamenőleg** kell figyelembe venni.
- **Az első minősítés eredményéről** az adózók a minősítési folyamat lezárása (a minősítési időszakot követő hónap utolsó napja) után **elektronikusan kapnak/kaptak tájékoztatást**. A minősítés hatálya a minősítés hónapját követő hónap első napján áll be. Ha a minősítésben a későbbiekben változás nem következik be, a NAV az értesítést mellőzi.

5. Mik a megbízhatóság feltételei?⁵

A NAV **megbízhatónak** minősíti a cégjegyzékbe bejegyzett adózót, valamint áfaregisztrált adóalanyt, ha a következő, **együttes feltételek mindegyikének** megfelel:

1. legalább **három éve folyamatosan működik**, vagy legalább három éve áfaregisztrált adóalanyként minősül,
2. a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a NAV által az adózó terhére megállapított **összes adókülönbözlet nem haladta meg az adózó tárgyévre megállapított adóteljesítményének három százalékát**, azzal, hogy az adózó terhére megállapított összes adókülönbözletet csökkenteni kell a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a NAV által az adózó javára megállapított összes adókülönbözettel,
3. a tárgyévben és az azt megelőző négy évben **a NAV nem indított ellene végrehajtási eljárást**, ide nem értve az átvezetést és a visszatartási jog gyakorlását,
4. a tárgyévben és az azt megelőző öt évben **nem állt és nem áll csőd-, felszámolási, illetve kényszertörlesztési eljárás alatt**,
5. nem rendelkezik **ötszázezer forintot meghaladó nettó adótartozással**,
6. a tárgyévben és az azt megelőző öt évben **nem állt és nem áll adószám-törlesztés hatálya alatt**,
7. a terhére a NAV által kiszabott, a tárgyévet megelőző két évben esedékessé **vált mulasztási bírság** – ideértve a jövedéki bírságot is – összege nem haladta meg az adózó tárgyévre megállapított **adóteljesítményének egy százalékát**,
8. **nem minősül kockázatos adózónak**, és

⁵ Art. 153. §

9. a tárgyévve vonatkozó **adóteljesítménye pozitív.**

A csoportos adóalany akkor minősül megbízhatónak, ha minden tagja megbízható, ekkor tehát az egyes feltételek vizsgálata nem történik meg.⁶

A nyilvánosan működő részvénytársaság akkor is megbízható adózónak minősül, ha három évnél kevesebb ideje működik, de a többi kritériumnak megfelel.⁷

Ha az adózó a tárgyévet megelőző öt évben nem működött, illetve nem minősült áfaregisztrált adóalany, akkor a NAV a megbízható minősítés további feltételeit a működés megkezdésétől, illetve az áfaregisztrált adóalanyiság fennállásától vizsgálja.⁸

6. A megbízhatósági feltételek részletei

- **Az 1. pontnak** megfelelően az **újonnan alakult adózó megbízható minősítést nem szerezhet** (a nyilvánosan működő részvénytársaság kivételével) legalább 3 éves folyamatosan működés hiányában. Vizsgálja azonban a NAV a működés megkezdésétől, illetve az áfaregisztrált adóalanyiság kezdetétől a minősítés jogszabályi feltételeit, így például, hogy az adózó nem minősül-e kockázatos adózónak.

A jogutódlással létrejött adózónál a folyamatos működés időtartamát a NAV a jogelőd működésének kezdetétől számítja.

- **A 2. pont** szerinti feltétel vizsgálatokor a NAV összegzi a tárgyévben és az azt megelőző öt évben, a tárgyévet megelőző ötödik év január 1. napjától a minősítést megelőző negyedév utolsó napjáig tartó időszakban – a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált **adóalany terhére jogerősen megállapított adókülönbözet** összegét, és megvizsgálja, hogy ez az összeg meghaladja-e az adózó, vagy az áfaregisztrált adóalany tárgyévve megállapított adóteljesítményének 3 %-át. Az adókülönbözet megállapításakor a NAV természetesen figyelembe veszi, hogy annak összege a rendelkezésre álló jogorvoslati eljárások eredményeként – pl. bírósági döntés, vagy felügyeleti intézkedés miatt – változhat.

Az **adókülönbözet fogalmát** és az adóteljesítmény megállapítását jogszabály határozza meg. A 2. pont szerinti feltétel vizsgálatokor a NAV is ezeket veszi alapul. Az adózó terhére megállapított összes adókülönbözetet csökkenteni kell a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a NAV által az adózó javára megállapított összes adókülönbözettel.⁹

Az **adóteljesítményt**¹⁰ az adóteljesítmény-elemek egy évre vetített – a tevékenység kezdetének figyelembevételével időarányosan megállapított – számtani átlagának összegeként kell kiszámítani. Az adóteljesítmény elemek számításakor kizárólag a NAV-hoz benyújtott bevallások adatai, illetve a NAV nyilvántartásában szereplő adatok vehetők figyelembe.

⁶ Art. 153. § (5) bekezdés

⁷ Art. 153. § (2) bekezdés

⁸ Art. 153. § (3) bekezdés

⁹ Art. 153. § (1) bekezdés b) pont

¹⁰ Az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 96-99. §-ai alapján

- **A 3. pont szerinti feltételnél** a NAV azt vizsgálja¹¹, hogy a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált adóalany ellen a tárgyévben és az azt megelőző négy évben **a NAV indított-e végrehajtási eljárást.**

Ha az említett időszakban bármilyen végrehajtási cselekményt foganatosítottunk, a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált adóalany nem minősülhet megbízható adózónak. Ez alól a jogszabály kivételt enged, ha a tartozás kizárólag végrehajtási átvezetéssel, vagy a visszatartási jog gyakorlásával rendeződött, és más végrehajtási cselekmény az ügyben nem volt.

- **A 4. pont szerinti feltételnél** azt kell vizsgálnia a NAV-nak, hogy az **adózó csőd-, felszámolási, illetve kényszertörlési eljárás alatt áll-e**, vagy állt-e a minősítés évében, illetve a megelőző öt naptári évben. A feltétel fennállását nem befolyásolja az eljárás eredménye, azaz ha az adózó ugyan korábban a felsorolt eljárások valamelyike alatt állt, de ez nem vezetett megszűnéshez, akkor ez nem befolyásolja ennek a feltételnek a megítélését.
- **Az 5. pont szerinti feltételnél** azt kell vizsgálnia a NAV-nak, hogy a tárgynegyedév utolsó napján fennálló adatok (az eddig a napig esedékes tételek) alapul vételével a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált adóalany **rendelkezik-e 500 ezer forintot meghaladó nettó adótartozással**, ami kizárja a megbízható minősítését. A **nettó adótartozás** megállapításakor a behajthatatlanság miatt törölt tartozásokat is figyelembe kell venni.

Az adótartozás nettó számítása azt jelenti, hogy az NAV-nál nyilvántartott adótartozás, vagy tartozás összegét – nettó módon számítva – csökkenteni kell az ugyanazon NAV-nál nyilvántartott túlfizetés összegével, ide nem értve a letétként nyilvántartott összeget az adóigazolás kiállítása iránti eljárásban, vagy ha jogszabály valamely, az adózó által érvényesíthető kedvezmény igénybevételét NAV-nál nyilvántartott adótartozás, vagy tartozás hiányához köti.¹²⁾

- **A 6. pont szerinti feltételnél** azt kell vizsgálnia a NAV-nak, hogy az adózó **áll-e, állt-e úgynevezett szankciós adószám-törlés hatálya alatt**, ami kizárja megbízható minősítését.¹³
- **A 7. pont szerinti feltételnél** azt kell vizsgálnia a NAV-nak, hogy a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált adóalany terhére a NAV által kiszabott, a tárgyévet megelőző két évben **esedékkessé vált mulasztási bírság** – ideértve a jövedéki bírságot is – összege meghaladta-e a cégjegyzékbe bejegyzett adózó vagy áfaregisztrált adóalany tárgyévre megállapított adóteljesítményének 1 %-át, ami kizárja a megbízható minősítését.

A vizsgálatkor

- az adószámla **215-ös adónemén** (NAV Adóztatási tevékenységgel összefüggő bírság, mulasztási bírság és önellenőrzéssel kapcsolatos befizetések), **415-ös adónemén** (NAV EKAER bejelentési kötelezettség nem előírászerű teljesítése miatt kiszabott mulasztási bírság) és a **943-as adónemén** (NAV Vámhatósági tevékenységgel összefüggő bírság, kamat és önellenőrzési pótlék) nyilvántartott **mulasztásibírság-tételeket**,
- az Art. rendelkezései szerint meghatározott és

¹¹ Az Art., a NAV által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény, valamint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) alapján

¹² Art. 73. §

¹³ Art. 246. § (1) bekezdése, valamint a 2017. december 31-ig hatályos, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 24/A. § (4) bekezdése vagy (12) bekezdése, 24/B. § (1) bekezdése, 24/C. § (12) bekezdése, 24/D. § (2) bekezdése, 24/F. § (6) bekezdése, vagy 174/A. § (1) bekezdése

- a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény szerinti jövedéki bírság és mulasztási bírság jogcímen megállapított jogsértéseket (2017. június 30-ig),
- a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény szerinti jövedéki bírság jogcímen megállapított jogsértéseket (2017. július 1-től),

kell figyelembe venni.

- **A 8. pont** alapján a NAV azt vizsgálja, hogy az adózó nem minősül-e kockázatos adózónak, vagyis, hogy a kockázatos adózói minősítés feltételei közül valamelyik nem áll-e fenn nála.
- **A 9. pontban** szereplő tárgyévra megállapított adóteljesítmény-számítás módját a 2. pont szerinti feltételnél már ismertettük. Megbízható akkor lehet az adózó, ha a jogszabály által meghatározott időtartam alatt adókötelezettséget tartalmazó bevallásokat nyújtott be.

7. Mik a kockázatos minősítés feltételei?¹⁴

A NAV kockázatos adózónak minősíti azt a felszámolás, végelszámolás alatt nem álló, cégjegyzékbe bejegyzett adózót vagy áfaregisztrált adóalanyt, ha az alábbi **feltételek legalább egyike fennáll**:¹⁵

1. szerepel a **nagy összegű adóhiánnyal** rendelkező adózók közzétételi listáján,
2. szerepel a **nagy összegű adótartozással** rendelkező adózók közzétételi listáján,
3. szerepel a **be nem jelentett foglalkoztatottat foglalkoztató** adózók közzétételi listáján,
4. egy éven belül a NAV **ismételt üzletlezárás** intézkedést alkalmazott vele szemben,
5. **kényszertörlési eljárás** alatt áll,
6. a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a NAV által az adózó terhére megállapított **összes adókülönbözet meghaladja az adózó tárgyévra megállapított adóteljesítményének hetven százalékát** azzal, hogy az adózó terhére megállapított összes adókülönbözetet csökkenteni kell a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a NAV által az adózó javára megállapított összes adókülönbözettel,
7. a terhére a NAV által kiszabott, a tárgyévet megelőző két évben esedékessé vált **mulasztási bírság** – ideértve a jövedéki bírságot is – összege meghaladja az adózó tárgyévra megállapított adóteljesítményének hetven százalékát,
8. székhelye **székhelyszolgáltatóhoz van bejegyezve**, és az adóigazgatási eljárás akadályozása miatt véglegessé vált döntésben eljárási bírságot szabtak ki terhére a tárgyévben vagy az azt megelőző három évben.

A nagy összegű adóhiánnyal rendelkező adózók közzétételére akkor kerülhet sor, ha az adóhiány megállapításáról szóló végleges határozatban meghatározott fizetési határidőig, azaz az esedékességig – a határozat véglegessé válásától számított 15 napon belül – az adózó nem fizeti meg a tartozását.

Ha tehát az adózó a határozatban előírt fizetési kötelezettségének a határozatban megállapított határidőben nem tesz eleget, és a határozat bírósági felülvizsgálatát nem kezdeményezi, a nagy

¹⁴Art. 157. §

¹⁵ Art. 157. § (1) bekezdés

összegű adóhiánnyal rendelkező adózók listáján történő közzététel törvényi feltételei fennállnak, függetlenül attól, hogy az adózó egy későbbi időpontban már teljesítette fizetési kötelezettségét.

Kockázatos továbbá az a csoportos adóalany, melynek legalább egy tagja kockázatosnak minősül.¹⁶

8. A kockázatos minősítés időtartama

A kockázatos adózói minősítés az 1-2. és 4. valamint 6-7. pontok esetében **a minősítés hatályának beálltától számított egy évig**, az 5. pont alatti feltétel esetében pedig a **kényszertörlési eljárás időtartama alatt** áll fenn. A 3. pontban meghatározott esetben a kockázatos minősítés azon időpontig áll fenn, amíg az adózó a be nem jelentett foglalkoztatottat foglalkoztató adózók közzétételi listáján szerepel.¹⁷

A NAV a kockázatos minősítést a következő **negyedéves minősítéskor megszünteti**, ha az adóhiányt, valamint az ahhoz kapcsolódó bírságot és pótlékot, illetve adótartozást – melyre tekintettel a nagy összegű adóhiánnyal rendelkező, illetve nagy összegű adótartozással rendelkező adózók közzétételi listáján szerepel – az adózó megfizette, és nem áll fenn más, e minősítést kiváltó ok.¹⁸

Ha az adózó a 8. pont alapján minősül kockázatos adózónak, úgy a kockázatos minőség az általános szabályok szerint (a minősítés hónapját követő hónap első napjától), azaz a minősítés hatályának beálltától számítandó. A 8. pont alapján **kockázatosnak minősült adózó** minősítése azon negyedévet érintő minősítési eljárást követően szűnik meg, amely negyedév utolsó napján fennálló adatok alapulvételével megállapítható, hogy a 8. pontban ismertetett feltétel már nem áll fenn.

A minősítés jogkövetkezményeit nem kell alkalmazni, ha az adózó felszámolási, végelszámolási eljárás hatálya alatt áll. Ha az eljárás az adózó jogutód nélküli megszüntetése nélkül (azaz az ügyfél továbbműködésével) zárul, az adózó kockázatos minősítésének jogkövetkezményeit ismét alkalmazni kell azzal, hogy az egyéves időtartamba a felszámolás, illetve végelszámolás ideje nem számít bele.¹⁹

9. Értesítés a minősítés eredményéről²⁰

Az **első minősítés** eredményéről a NAV az adózót elektronikusan értesíti. Ha a minősítésben **változás nem következik be, a NAV az értesítést mellőzi**. Az eBEV portálon is lekérdezhető a minősítés eredménye és az azt megalapozó feltételeknek történő megfelelés is. A kizárólag elektronikusan teljesíthető bevallások (összesítő jelentés, összesítő nyilatkozat) benyújtására, elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett, illetve elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőséggel (ügyfélkapuval, cégkapuval) nem rendelkező adózók nem értesülnek a minősítés eredményéről, ezért az elektronikus elérhetőség biztosítása mindenképpen javasolt.

¹⁶ Art. 157. § (4) bekezdés

¹⁷ Az Art. 274/B. § (3) és (4) bekezdése alapján az egyes adótörvények uniós kötelezettségekhez kapcsolódó, valamint egyes törvények adóigazgatási tárgyú módosításáról szóló 2018. évi LXXXII. törvénnyel megállapított 157. § (2) bekezdését első alkalommal a 2018. negyedik negyedévet követő minősítés tekintetében kell alkalmazni. A 2018. évi LXXXII. törvény hatálybalépése napján megszűnik a kockázatos adózói minősítése annak az adózónak, amelyet az állami NAV a be nem jelentett foglalkoztatottat foglalkoztató adózók közzétételi listáján való szereplés miatt a törvény hatálybalépése napját megelőzően minősített kockázatos adózónak, és a törvény hatálybalépése napján nem szerepel a be nem jelentett foglalkoztatottat foglalkoztató adózók közzétételi listáján.

¹⁸ Art. 157. § (3) bekezdés

¹⁹ Art. 157. § (2) bekezdés

²⁰ Art. 150. §

Ha a minősített adózónak a NAV-nál nyilvántartott olyan állandó meghatalmazottja, megbízottja van, akinek képviseleti joga alapján az értesítés megküldhető és a meghatalmazott rendelkezik elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőséggel (ügyfélkapuval vagy cégkapuval) a NAV az értesítést neki küldi meg.

10. Lehet a minősítéssel szemben kifogással élni?

Ha az adózó vitatja minősítését, akkor a minősítéstől vagy annak elmaradásától számított **kilencven napon belül kifogást nyújthat be**²¹. A határidő elmulasztásakor **igazolási kérelemnek helye nincs**.

Ha a NAV a kifogásnak helyt ad, határozathozatal nélkül a kifogásnak megfelelően **módosítja a minősítést**, és erről az adózót elektronikusan értesíti. A NAV a kifogás elutasításáról határozatban rendelkezik.²²

11. Minősítés jogutódláskor²³

Ha az adózó jogutódlással jött létre, akkor a **jogelődje (illetve jogelődjei) minősítése is jelentőséggel bír** saját minősítésének meghatározása szempontjából.

Az NAV a jogutódnál a jogutódlást megelőző időszakra vonatkozó törvényi feltételek fennállását a jogelőd adózó előéletére kiterjedően, a jogelőd magatartását is értékelve vizsgálja.²⁴

- **Összeolvadáskor**, illetve **beolvadáskor** a jogutód akkor minősül megbízható adózónak, ha az összeolvadáskor, illetve a beolvadáskor saját maga és valamennyi jogelőd megbízható adózónak minősült. Ha a jogutód vagy valamelyik jogelőd az összeolvadáskor, illetve a beolvadáskor kockázatos adózónak minősült, a jogutód szintén kockázatos adózónak minősül.
- **Különváláskor**, **kiváláskor**, illetve **átalakuláskor** a jogutód megtartja a jogelőd minősítését.

Ha a jogutód a jogelőd adózó kockázatos minősítése miatt válik kockázatos adózóvá, úgy a **kockázatos adózói minősítés egyéves időtartamát a jogelőd kockázatos adózóvá minősítésének kezdő időpontjától kell számítani**.

12. A minősítéshez kapcsolódó jogkövetkezmények

A NAV a minősítés eredményétől függően különböző **jogkövetkezményeket** alkalmaz a minősített adózókkal szemben²⁵.

A megbízható adózók alapvetően jogkövető magatartást tanúsítanak, adókötelezettségeiket teljesítik. A törvény ezen adózók részére kedvezményeket biztosít. Ezzel szemben a kockázatos adózók működése kimutathatóan sérti az adójogszabályokat, ezért ezekre az adózókra szigorúbb szabályok vonatkoznak.

²¹ A rá irányadó kapcsolattartási módon – az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) 36. § szerint.

²² Art. 152. §

²³ Art. 151. §

²⁴ Air. 12. § (2) bekezdés

²⁵ Art. 154-156. illetve 158-161. §.

13. Mik a megbízható minősítés előnyei?²⁶

A megbízható minősítés jogkövetkezményeinek **célja kedvezmények nyújtása azoknak, akik adókötelezettségeiket határidőben teljesítették**, és nem állnak vagy álltak olyan eljárás alatt, amely veszélyeztetheti az Art. vagy az anyagi adójogszabályok szerinti kötelezettségeik teljesítését. A megbízható minősítéshez kapcsolódó előnyök:

- A NAV által végzett **ellenőrzés időtartama** nem haladhatja meg a 180 napot, ha az adózó ezen időtartamon belül folyamatosan megbízható adózónak minősül.
 - Nem alkalmazható ugyanakkor ez a kedvezmény, ha az adózó az ellenőrzést akadályozó módon nem tesz eleget az együttműködési kötelezettségének. Különösen, ha az adózó az ellenőrzés időtartama alatt a NAV számára nem elérhető, az ellenőrzés 180 napon belüli lezárását biztosító időpontban az iratait nem bocsátja teljes körűen a NAV rendelkezésére.

- **Csökkentett mulasztási bírság:**
 - A kiszabható mulasztási bírság felső határa, ha az adózó a jogszabálysértés elkövetésének időpontjában vagy a jogszabálysértés feltárásának (jegyzőkönyvezésének) időpontjában megbízható adózónak minősült, az egyébként kiszabható mulasztási bírság felső határának az ötven százaléka, a rögzített bírságösszeg vagy bírságmérték esetén a bírság mértéke az egyébként irányadó bírság ötven százaléka.
 - Azaz azon kötelezettség megszegésekor, ahol a nem természetes személy adózó például 500 000 Ft összegű mulasztási bírsággal lenne sújtható, a megbízható adózó esetében a bírság maximális felső határa 250 000 Ft lehet. Az előzőekben rögzített rendelkezések természetesen azon esetekre is vonatkoznak, ahol a mulasztási bírság felső határát százalékos mértékben rögzíti a jogalkotó, így az EKAER bejelentési kötelezettséghez kapcsolódó jogszabályi rendelkezések megsértéséből fakadó mulasztási bírság felső határa a valótlan vagy hiányos adattartalmú bejelentéssel érintett, illetve a bejelenteni elmulasztott, vagy ténylegesen nem fuvarozott áru értékének 40 %-a helyett, a 20 %-a lehet maximálisan.

- **Csökkentett adóbírság:**
 - Az adóbírság felső határa, ha az adózó az adóellenőrzés alá vont adómegállapítási időszak egészében vagy az adóellenőrzés megállapításairól szóló jegyzőkönyv keltének időpontjában megbízható adózónak minősült, az általános szabályok szerint kiszabható adóbírság felső határának 50 %-a, azaz az adóhiány 25 %-a, az általános 50 %-os mérték helyett.

- **Automatikus fizetési könnyítés biztosítása:**
 - A megbízható adózóknak nyitva áll az a lehetőség, hogy – ha az erre irányuló kérelem elbírálása időpontjában – a kérelmező nettó módon számított adó tartozása nem haladja meg a 1,5 millió forintot, a tartozásra évente egy alkalommal 12 havi pótlékmentes

²⁶ Art. 154-156. §)

fizetési könnyítést kérjen. A kérelem alapján a NAV – az Art. 198. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálata nélkül – pótlékmentes automatikus fizetési könnyítést engedélyez. A megbízható adózó részletfizetés mellett vagy helyett fizetési halasztást is kérhet. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az automatikus részletfizetés lehetősége nem terjed ki az Art. 198. § (3) bekezdésében meghatározott tartozásokra, továbbá, hogy a részletek befizetésének elmaradásakor a kedvezmény érvényét veszti, és a tartozás egy összegben esedékessé válik, melyhez kapcsolódóan az eredeti esedékességtől késedelmi pótlékot számítunk fel.

- A kérelem elektronikusan nyújtható be, az eljárás illetékmentes.
- A kérelemben foglaltakról a NAV a beérkezésétől számított 15 napon belül határozattal dönt, melyet elektronikusan kézbesít.
- Ha a megbízható adózó az automatikus fizetési könnyítés feltételeinek nem felel meg, úgy kérelmét a NAV az általános szabályok szerint bírálja el.

➤ **Kiutalási határidők csökkenése:**

- A megbízható adózó - ide nem értve a nyilvánosan működő részvénytársaságot - által visszaigényelt általános forgalmi adót a NAV az Art. 64. § (1) bekezdése szerinti esetben 30 napon belül utalja ki.
- A megbízható nyilvánosan működő részvénytársaság által visszaigényelt általános forgalmi adót a NAV 20 napon belül utalja ki.²⁷

14. Mik a kockázatos minősítés hátrányai? ²⁸

A kockázatos minősítés jogkövetkezményinek **célja, hogy a NAV fokozott figyelemmel kísérhesse az e körbe tartozó ügyfeleket**, illetve, hogy a hibák, mulasztások kiküszöbölésére felhívja az ügyfelek figyelmét. A kockázatos minősítés hátrányai:

➤ **Hosszabb kiutalási határidő:**

- Az áfa kiutalásának határideje kockázatos adózóknál 75 nap és nem alkalmazhatók az áfa kiutalására az Art. 64. § (3) bekezdésében foglalt kedvezőbb határidők.

➤ **Hosszabb ellenőrzési határidő:**

- Kockázatos adózóknál az általános ellenőrzési határidők 60 nappal meghosszabbodnak akkor, ha az adózó az ellenőrzés alá vont időszakban, illetve annak egy részében, vagy az ellenőrzés időtartama alatt, illetve annak egy részében kockázatos adózónak minősül.

➤ **Emelt összegű késedelmi pótlék:**

- A késedelmi pótlék megállapítása időpontjában kockázatosnak minősülő adózóknál a NAV által az adóellenőrzéskor feltárt adókülönbözet után felszámított késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után az általános szabályok alapján számított késedelmi pótlék százötven százalékának háromszázhatvanötöd része.

➤ **A késedelmi pótlék megállapításának rögzített kezdő időpontja:**

²⁷ Art. 154. § (3)-(4) bekezdés

²⁸ Art. 158-161. §.

- A késedelmi pótlék megállapítása időpontjában kockázatosnak minősülő adózónál a terhére adóhiányt megállapító határozatban a NAV nem állapíthat meg későbbi időpontot a pótlékfizetés kezdő napjaként, mint az adó esedékességének, illetve a költségvetési támogatás igénybevételének a napja, azaz nincs lehetőség a késedelmi pótlék összegének méltányossági alapú mérséklésére.
- **Adóbírsággal és mulasztási bírsággal** kapcsolatos jogkövetkezmények: (kiszabás, bírságmérték).
- Ha az adózó a jogszabálysértés elkövetésének időpontjában vagy a jogszabálysértés feltárásának, illetve az adóhiány megállapításának (jegyzőkönyvezésének) időpontjában kockázatos adózónak minősült, az adóbírság és mulasztási bírság kiszabása **nem mellőzhető**.
- A kiszabható adó- és mulasztási bírság **legkisebb mértéke** az egyébként kiszabható bírság felső határának az 30 %-a. A **rögzített bírságösszeg** vagy **bírságmérték** esetén a bírság mértéke az egyébként irányadó bírság 130 %-a.
 - Ha az adózó a jogszabálysértés elkövetésének időpontjában vagy a mulasztás feltárásának (jegyzőkönyvezésének) időpontjában kockázatos adózónak minősült, a kiszabható **mulasztási bírság felső határa** az általános szabályok szerint kiszabható mulasztási bírság felső határának 150 %-a.
 - Azaz például azon kötelezettségzegésekkor, ahol a nem természetes személy adózó 500.000. Ft összegű mulasztási bírsággal lenne sújtható, a bírság felső határa a kockázatos adózó esetében 750.000 Ft, míg az EKAER bejelentési kötelezettséghez kapcsolódó jogszabályi rendelkezések megsértéséből fakadó mulasztási bírság felső határa a valótlan vagy hiányos adattartalmú bejelentéssel érintett, illetve a bejelenteni elmulasztott, vagy ténylegesen nem fuvarozott áru értékének 40 %-a helyett, a 60 %-a lehet maximálisan.

15. Az eltérő minősítések „ütközése” a bírság kiszabásakor²⁹

Ha egyidejűleg kellene alkalmazni³⁰ megbízható és kockázatos minősítésre vonatkozó szabályt is, a bírságot e rendelkezések figyelmen kívül hagyásával kell kiszabni. Ekkor tehát az ügyfelekre az általános bírság szabályokat kell alkalmazni.

Ilyen eset lehet az, amikor az adózó a jogszabálysértés időpontjában például megbízható adózónak minősült – és ennek alapján a mulasztási bírság felső határa az általános szabályok szerint kiszabható bírság 50%-a lenne – azonban a jogszabálysértés feltárásának időpontjában ugyanezen adózó már kockázatos minősítés alatt áll – és így a terhére kiszabható a mulasztási bírság minimuma az általános bírságmérték 30%-a, legnagyobb mértéke pedig az általános bírságmérték 150%-a lenne.

Ilyen esetekben tehát a **NAV az általános bírság szabályokat alkalmazza.**

16. Megbízható adózók közzététele

²⁹ Art. 162. §

³⁰ Az Art. 155. § (1)-(2) bekezdése és a 161. § alapján.

A NAV az Art. 261. §-a alapján honlapján közzéteszi a minősítési eljárásban megbízható adózónak minősített adózók nevét, adószámát.

17. Az adózási minősítéssel kapcsolatos jogszabályok:

- Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: **Art.**) 150-162. §-ai és 261. §-a, valamint
- Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: **Air.**) 12. § (2) bekezdése.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal